Ч. 297. (468). Львів, Середа дня 6. грудня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В зайнятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·50 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймають ся лиш оплачені, а звертають ся тільки важнійші застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Українські посли у міністра внутрішних справ.

„Slavische Korrespondenz“ доносить: Нині перед полуднем явили ся у міністра внутрішних справ посли: Романчук, як голова, др Петрушевич як заступник голови „Української Парляментарної Репрезентації“, а також проф. Колесса як заступник голови „Запомогового Комітету“. Предметом конференції, яка тривала понад годину, було передовсім положене і потреби збігців і евакуованих Українців, що перебувають під сю пору в Галичині і поза межами Галичини.

Українські представники предложили слідуючі жаданя, які досі подрібно обговорювано: 1) Здержане примусової евакуації, зглядно обмежене евакуації до найконечнійших границь, 2) Зіставлене і подане до відома статистичних дат про число евакуованих з Галичини, а іменно після повітів, народности, віроісповіданя при рівночаснім ствердженю стану худоби евакуованого українського населеня так в Галичині як і поза Галичиною. 3) Поширене державних підмог на всіх збігців, згдядно евакуованих враз з доставою карт на хліб і муку. 4) Принятє зобовязаня виживити худобу евакуованого населеня або обнятє в цілости стану худоби через державу за відповідною винагородою, згдядно за зворотом худоби по війні. 5) Підвисшене державних підмог для всіх збігців взагалі.

Сі, як і ще иньші поставлені жаданя були предметом подрібної дебати. Міністер виявив живе заінтересоване для тих справ.

Опісля обговорено ще деякі актуальні справи політичні.

Намісник про невідкличні українські господарські потреби.

Користаючи з побуту Намісника у Львові, явила ся у нього в дни 23. падолиста с. р. депутація зложена з о. крилошанина Тита Войнаровського як представителя Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ і пп. Дра Сидора Голубовича і Дра Володимира Бачинського як відпоручників Народного Комітету.

Депутація вручила Наміснико́ви меморіял про невідкличні господарські потреби українського населеня краю а провідник депутації о. Тит Войнаровський обговорив кромі сього з Намісником всі точки врученого меморіялу а іменно:

1) Справу державної помочи для евакуованого українського населеня, розміщеного в середно- і західно-галицьких повітах;

2) Справу участи українських інституцій в орґанізації для обороту худобою і безрогами;

3) Справу установленя ключа при всіх акціях запомогових ц. к. Краєвого Правительства а вкінци

4) Справу відбираня населеню жорен.

Евакуована рільнича людність з боєвої лінії і загрожених повітів — се майже виключно українське селяньство. Розміщено її тимчасово в середно- і західно-галицьких повітах і доси вона не має ніякої зорґанізованої опіки і помочи та жила з власних зарібків або продажи уратованого добра.

Для неї домагала ся депутація:

1) Установленя і виплати денної підмоги по 1 К. 10 сот. на особу від дня евакуованя, — 2) виплати підмоги на мешкане (кватирового), — 3) зорґанізованя для сеї людности закупна средств поживи через ц. к. Староства або ц. і к. районові команди, — 4) безплатного розділу між нею одежі і обуви і 5) утвореня для неї сталого уряду опіки при ц. к. Намісництві.

Намісник відповів, що доля виселеної людности лежить йому на серци і він робить від трех місяців всі можливі заходи, щоби її помочи. Справа стрінула ся однак з трудно-

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Природа і мистецтво.

(Далі).

XII.

МАЛЯРСТВО.

Рівнаючи малярство з різьбою, каже Ліонардо да Вінчі: „З малим успіхом виявляє те, що здасть ся чарівним в малярстві, свсїм дотеркаємим — невловиме, випуклим — плоске, далеким — близьке“.

В тих кількох словах замкнена уся ріжниця, а заразом і висшість малярства над різьбою. Висшість тому, що малярство в стократь більшій мірі може обманити наш „практичний розум“, стократь дальше і висше може нас занести від припадковости житя і природних законів. Те, що бачимо в різьбі, воно є таким справді. Те що бачимо в картині, таким нам тільки здасть ся. Отже обман, ілюзія лягла в основу малярства. Ми даємо і хочемо дати себе обманути.

Кромі того, коли різьба спутана прим. законом тяжести може нам дати зображене тільки того, що не противить ся тому законови, то малярські зображеня обіймають усе, що можна побачити оком. А коли подумаємо, який широкий кругозір простирає ся перед нашими очима, то зрозуміємо, який широкий є круг малярських зображень.

„Маляр бореть ся і суперничить з природою“, каже Ліонардо да Вінчі далі. Так. Він бореть ся, щоб її опанувати, а суперничить тому, що природа під оглядом краски і світлотіни далеко богатша і краща, аніж під оглядом форм і звуків. Далеко лекше є опанувати і перевисшити природу архітектови, музикови і різьбареви, аніж малярови. Ніде в природі не найдемо чогось в тім роді як Герм Праксітеля, грецький храм чи соната Бетовена. Але зате облитого загравою заходячого сонця неб, даремноб ми шукали змальованого на полотні з такою силою експресії, з таким богацтвом краскових переходів, який бачимо в природі. Малярі добувають усіх сил, щоб могти дійти до тієї висоти і є всяка надія, що наближать ся до неї, поки що, одначе, під оглядом краски і світла стоїть природа висше від малярського мистецтва. За те малярство перевисшає майже в рівній а в дечому в більшій мірі природу, дякуючи питомому для усіх мистецтв змаганю до синтези, до вибору і опрацьованя природних елементів на свій лад. Ми говорили вже про сю прикмету, обговорюючи другі мистецтва, через що тут над нею спинювати ся не будемо.

Натомісць приглянемо ся тим законам і умовам, яким мусить повинувати ся артист, коли хоче в нас викликати ілюзію. Він же ж послугуєть ся зображенями предметів природи а ті ставлять до нього свої вимоги.

На перше місце виступає закон лінійної перспективи, на основі якого позірна величина а навіть форма даного предмету, залежить від степени його віддаленя від нашого ока. Чим предмет дальший тим меншим здаєть ся для нашого ока. Тому то нам здаєть ся, що залізничі шини, мимо однакового віддаленя від себе, збігають ся в продовженю, ряд камениць здаєть ся нам трикутником, якого основа нормальна а вершок губить ся на обрію.

Крім того одначе еще другий закон т. зв. воздушної перспективи, на основі якого виразистість і краска даного предмету залежить від степени його віддаленя від нашого ока.

Кождий маляр мусить познайомитись і опанувати основи так лінійної, як і воздушної перспективи, инакше ілюзія присне.

Про зосередоточене уваги глядача на основному, ідейному мотиві картини, ми вже говорили. Коли маляр з рівною дбайливістю і острстою опрацює усї подробиці свого твору, його твір тратить на суцільности, ми не знаємо — що він хотів нам сказати. Найскорше розумів сей закон Рембрандт, незрівнаний мистець рисунку і світлотіни. Найменше числив ся з тим законом Матейко.

Малярське мистецтво ділять дехто на рисунок і малярство, хоча по нашому, сей поділ неістотний. Рисунок віддає лінії і форми та гру світла і тіни, малярство оживляє се соковитим, животворним кольоритом. На нашу думку такого поділу не повинно бути. Досконалий рисунок і плястика, получені з досконалим кольоритом, творять щойно повний скінчений твір малярства.

Здобутки малярської техніки у великій мірі уосновують ся на здобутках експериментальної науки. Між иньшими довела вона, що ясний „білий“ соняшний промінь складаєть ся в дійсности із сімех краскових промінів: основних — червоного, жовтого і синього та їх комбінацій — так як червоний і жовтий дає в злуці помаранчевий, червоний і синій дає фіолет, жовтий і синій дає зелень. Сему краску дає сумішка синьої і фіолетної краски.

стями у деяких центральних властий та в послідніх часі сї трудности в значній мірі вже усунені і в засаді вже порішено виплачувати всім в краю уміщеним виселенцям на рівні з тими, що уміщені в бараках, по 1 К. 10 сот. на день і голову. Заким однак ся справа полагодить ся дефінітивно, упливе певно ще якийсь час і тому зажадав вже він, щоби тимчасово виплачували сї підмоги ц. к. Старостства з фондів Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини. — Тяжше представляє ся справа розділу одежи і обуви, бо її не легко дістати, однак зробить в тім напрямі все можливе та розважить утворене жаданого уряду опіки і прочі внесеня депутації в справі виселенців.

Провідник депутації перейшов опісля до справи обороту худобою і домагав ся: 1) щоби до Краєвої Комісії обороту худобою, до якої доси покликані лиш два українські члени, були покликані дальші два. — 2) щоби до маючих ся утворити повітових комісій обороту худобою були іменовані з української сторони два члени і один заступник на внесене „Сільського Господаря“, 3) щоби Центральне Бюро для обороту худобою при централї відбудови краю в Кракові послугувало ся як своїм торговельним орґаном виконуючим Краєвим Союзом збуту худоби на рівні з Галицькою Опікою збуту худоби „Пекус“ згідно з ухвалою тіснійшого комітету обороту худобою, яку повзяв сей комітет одноголосно на своїм засіданю в дни 23. падолиста с. р. на внесене п. Василя Струка, члена сього комітету і 4) щоби Союз збуту худоби вже тепер одержав на рівні із згаданим „Пекус-ом“ дозвіл торговання худобою.

Намісник відповів, що буде старати ся узглядиити всї йому в тій справі представлені домаганя, розгляне їх а з окрема припильнує, щоби згадана ухвала тіснійшого комітету щодо обороту худобою була переведена в житє.

По сім умотивував провідник депутації домаганє установленя ключа участи українського народу у всїх добродійствах акцій запомогових і відбудови, вказуючи на се, що вже при розділї субвенцій трактатових признано Українцям 33 процент, що сього ключа придержувало ся ц. к. Намісництво при акціях ратункових в рр. 1912 і 1913, що соймова виборча реформа зближає ся до сього ключа, а вкінци що вже сам Намісник особисто приміняв сей ключ при іменованю членів прибічної Ради Централї відбудови через покликане до неї 12-ох членів української народности на 24-ох членів народности польської і одного члена народности німецької. Вправдї теперішне тяжше економічне положене українського народа тяжко дітненого війною оправдувало би вповні примінене до нього 50 процентового ключа, тим більше отже є оправданим домаганє, щоби що-найменше придержувало ц. к. Намісництво ключа 33-процентового яко мінімального, так щоби український нарід мав забезпечену хоч в сих мінімальних границях свою участь в акціях запомогових і відбудовних, в фондах, средствах і орґанізаційних тілах для сих акцій утворених.

Намісник заявив, що стремить до вповні справедливого трактованя потреб українського населеня краю, старає ся запевнити йому належну участь і буде старати ся о всестороннє примінене жаданого ключа, трудність сеї справи полягає однак в тім, що значна часть східної части краю находить ся під військовою управою, на яку цивільна власть не має безпосередного впливу. Він однак зробить все, що в його силах лежить, бо стоїть на становищи повної справедливости для українського населеня краю.

Кромі сього представив ще о. канонік Войнаровський як незвичайно пекучу справу відкликанє зарядженя про заборону уживаня в сільських господарствах жорен і ступ, бо се конечні знаряди для приготованя їди для населеня і паші для худоби, а передовсїм для безрог. Без жорен і ступ не може населенє обійти ся, тим більше що млини віддалені, доступ до них тяжкий та панує в них завіз.

Намісник відповів, що ціла справа має свою основу лише в немилім непорозумінію. Виданий заказ відносить ся до шротових млинів, яких в Галичині взагалі нема, а не до ручних жорен і ступ. Сю ошибку він вже вияснив центральним властям і видав ц. к. Старостствам зарядженя, вияснюючі сю ошибку та здержуючі відбираня жорен і ступ згля̀дно заказ користаня ними.

На сім авдієнция скінчила ся.

Потреба самопомочі на селї.

„Минї тут добре, славити Бога, все маємо чого потреба, коби так більше давали тютюну, а то нераз забракне і маркотно чоловікови. Нічого менї Касю не посилай, хиба як можна троха тютюну“. Так пише чоловік з поля, а його бажанє для жінки найсвятійший приказ. І метнулась Касуня у місто, перейшла пішки три добрі милї, та ба, у трафиці тютюну нема. І ходить і просить і на плач біднїй збираєсь, аж врештї по довгих заходах і просьбах десь над вечір сторгувала кілька пачок того до файки, мадярського, заплатила за пачку по коронї і щаслива біжить у хату. Два дни еще, мов курка з яйцем бігала наша жінка від сусіда до сусіда аж врештї урльопований жовнїр десь аж на третім селї зашив пакунок, написав адрес, а почтар в містї приняв його і обіцяв, що зайде. Кілько то було радости, кілько утїхи, яка велика надія на вдоволене і подяку мужа, сего не описав би і на воловій шкірі. А що притім на дарунки пішла кона яєць, що за тютюн заплачено такі великі грошї, се байдуже! Гроший нинї є доволї, а тютюну годї докупитись.

За тонку сели дають тепер селяни, звичайно сім яєць і хоч за яйца легко у містї можна і по 20 сотиків дістати, проворний гандляр толкує всім як на долонї, що як дають тепер за сіль 7 яєць, то воно зовсїм не є за богато, бо коли перед війною за тонку соли треба було дати шість яєць, то тепер в часї такої великої війни додати одно яйце більше, се хиба не є жадна кривда.

І так нинї з кождим товаром; чого конче потреба, того годї дістати за грошї але все треба дати щось з дому і то або яко дарунок і додаток до гроший або таки в заміну. Є тільки та ріжниця, що при заміні товару селянин мусить дати нераз в четверо або і десятеро більшу вартість як воно би виносило на грошї. Так приміром дає ся літру балабану (великої білої фасолї) за літру нафти, хоч після урядової тарифи літра нафти повинна коштувати 60 сотиків, а кварта балабану найменше 2 корони.

Правда, що і по містах товару нема за богато, бо тяжко довезти, але все якось лекше міщанам докупитись і не коштує їх кожда дрібниця так богато, а се тому, що по містах вже давно люди взялись на добрі способи, зладили комітети, що дбають про довіз і розділ товару, а уряди громадські і другі власти наглядають, щоби купцї не підносили цїни і дуже строго карають за се, як котрий купець каже собі платити вишу цїну як установлено урядом.

Село однак остало по заду і на селах якось нікому не в головї взятись за діло і завести лад і порядок. Кождий ходить одинцем і дбає сам про себе, а що притім всї мають страту і за найменшу дрібницю мусять добрі платити грошї, се якось на людий не ділає. Нарід дає свій товар за пів дурно, а те, що потребує для себе переплачує. Притім кождий нарікає, але не думає і нічого не робить, щоби лихо направити.

Так воно дальше не повинно бути і треба конче, щоби наші селяни раз вже зважились на якесь спільне діло і разом старались зробити сему лихови кінець. А на се є дуже проста і добра рада. Треба лиш в кождім селї зладити свою сільську крамницю.

До сеї крамниці мають всї господарі віддавати все те, що вони мають на продаж, а головно яйцї, сир, масло і таке иньше. Крамар буде сей товар збирати через цїлий тиждень, а одного дня завезе до міста і продасть чи заміняє за мило, сіль, нафту, цукор, тютюн і иньші товари.

Місто потребує богато омасти та потребує яєць. За сей товар тепер в містї добре платять, а як крамарі з усїх сїл разом порозуміють ся і виберуть собі в містї одного купця, котрому свій товар будуть віддавати, то вже купець подбає про се, щоби для своїх доставців з села мав все на час такий товар, якого село потребує.

Така орґанізація дасть ся легко зробити і принесе нашим селянам незвичайно великий хосен, бо по перше дістануть вони за свій товар справедливу і добру цїну, а також за справедливу цїну будуть могли купити собі те, що їм купити потреба. А притім не буде се жадна ласка і не треба буде давати жадних дарунків, нї тратити час на дорогу до міста і вистоюванє під склепами.

(Кінець буде).

Світова війна.

Цїсар Карло в головній кватирі.

Цїсар Карло прибув дня 3 с. м. до осідка головної кватири і приймав там двічи на послуханю дра Кербера. Оба послуханя дотичили справи виживленя населеня. Дальше приймав цїса намістникаДілера і маршалка Незабітовського.

Греція боронить ся.

АТЕНИ. Ґенерал Кайлярі доносить, що в боях дня 1 грудня згинуло 29 Греків, між тим 3 офіцирів а є 54 ранених. По французькій сторонї згинуло 47 маринарів, між тим 2 офіцирів, а ранених є 97.

АТЕНИ. 20 уоружених прихильників Венізельоса забарикадували ся в домі Венізельоса і стріляли відтя. Вкінци всї віддали ся. Їх відставлено до вязниці. Ескорта мусїла боронити їх перед напастями розгніваної товпи.

Покористувало ся тим здобутком спектральної аналізи малярство наших днів, через що вчинило воно великий крок в розвою. Замісць як дотепер мішати краски, або накладати одні на другі, новітні малярі, звані між иньшими „імпресіоністами“ (називано їх божевільними), кладуть краску поруч краски а вони зливають ся уже на сіткiвці нашого ока. Той рід малярської техніки дає картинам чистість і свіжість кольориту.

Про технічні матеріяли в роді олійних водних чи пастелевих красок як також про штучний поділ малярства після змісту говорити не будемо.

Малярство є одно, чим небудь воно послугує ся і щонебудь воно зображує, все і всюди служить тільки Красї. Малярства навчаючого історичного тощо нема, або воно є, але до мистецтва не належить.

Вартість малярства як такого лежить в його ілюзоричности, дякуючи якій навіть те, що в природі для нас байдуже а навіть відразливе, в малярському творі воно набирає краси і чару.

Поминаємо вже те, що малярство дає істоту, синтезу тієї краси, яка в природі затрачує ть ся в повені байдужих, томлючих дрібничок. Квітка в природі гарна, але погляньте на неї як намалює її Новаківський! Гуцулочка, що ходить за маржинкою, гарна, але яким чаром дише вона на вас з пастелї Северина? Ілюзоричність малярства лежить в тому, що воно відорвав предмет свого зображеня від усього житєвo-дрібничкового, буденного, а перепустивши крізь призму творчого духа, напіховує його вічною, абсолютною красою.

Малярство Египтян обмежує ся до кольорованого рисунку.

Постаті стилізовані, рисунок монументально упрощений при чому бачимо подиву гідне підкоренє основних лїній зображуваних предметів.

В Асирійців завважуємо перші проби мозаіки, в формі декоративних картин укладаних з поливаних плиток. Як в різьбі так і контурному малярстві виявляють Асирійці зрозуміне і знайомість форм звіриного світа. Так у Египтян як і у Асирійців грає малярство підрядну ролю архитектурної декорації.

Малярство Індійців приноровлене до високо розвиненого артистичного промислу. Славні є їх мініятури на слоневій кости та глиняній посуді. Представниками їх памятникового малярства є картини Будди і левецькі сцени в скельних монастирях Гаджанти.

Малярство Китайців, яке можна вважати високо розвиненою каліґрафією розвинуло ся до певної висоти за династії Ган (202 р. пер. Хр. до 220 р. по Хр.) а до розцвіту дійшло щойно за династії Танґ (618—917 р. по Хр.) коли то місце досьогочасного перця заняла кисть перенята з індійсько-будійського мистецтва. За династії Сунґ (961—1280) розвинуло ся мальоване цвітів, птиць і портретів.

Відтак сходить китайське малярство до рівені промислу. Китайці малюють виключно водними красками на шовку, бамбусових табличках і звитках ростинного паперу. Вони то є винахідчиками славного і уживаного в усьому артистичному світі тушу. Характер і стиль їхнього малярства для нас незрозумілий. Їх малярські твори інтересують нас, як щось екзотичне, невидане, але ні зворушити ні захопити нас не в силї. „Нас“ і „їх“ ділив китайський мур, не диво що вони инакше творять і бачуть ніж ми.

(Далї буде).

ЛЬОНДОН. „Times“ доносить з Атен дня 2 грудня. В пятницю висаджено на сушу 3000 жовнярів антанту, які у віддїлах прямували до Атен. Розміщене на узгірях грецьке військо зачало стріляти. Борба тривала 3 і пів години. В суботу бездокої зачали ся на ново і тривали цїлий день. Один ґранат впав в город королївської палати, другий на подвіре, а третий вдарив в королївську кухню.

З пруського Сойму.

БЕРЛІН. Засїдане сойму отворив предсїдатель ґр. Шверін жалібною промовою, присвяченою памяти Цїсаря Франца Иосифа І. Він сказав: Нїмецький нарід спочуває з глубини серця з Австро-Угорщиною у болючій втратї, яку вона потерпіла із-за смерти свого Монарха. Нїмецький нарід витає найщирійшими желанями спадкоємця Цїсаря Франца Иосифа І., молодого цїсаря Карла. Щоб йому було суджено разом з вірними союзниками покінчити корисно сю корвану війну та повести наддунайську монархію до щасливої новиї слави будучности.

З російського звідомленя.

1. грудня.

Ми перешкодили огнем неприятелеви підприняти офензиву над Стоходом в околицї Велицька. На північ від зелїзничої лїнії з Тернополя до Золочева неприятель по сильнім огни підприняв наступ слабими силами в околицї села Кабарівцї. Його відкинено назад до ровів. В Карпатах лїсних продовжають ся бої в околицї Вакарки і Кірлїбаби. Тут наші війська в наслїдок ворожих наступів мусїли покинути узгіре Рурарукаста. На південь від Кірлїбаби ведуть ся борби на цїлім фронтї, а також на румунській границї.

НОВИНКИ.

— Поминальне Богослуженє за Цїсаря Франц Иосифа І. на фронтї. В день похоронів бл. п. Цїсаря, в четвер дня 30. падолиста с. р., відбуло ся в парохіяльній церкві в Бережанах торжественне поминальне Богослуженє за упокій душі з панахидою.

До соїванеї відправи станули о. совітник Кордуба з оо. деканом Глинським і катихитом Кордубою. Службу Божу співав хор семинаристок-Українок; а панахиду з „Со святими“ стрілецький хор. На Богослуженю були: відпоручник місцевої австро угорської етапної команди і велике число австр. офіцирів та війська, між котрими було також кількох з нїмецької армії, та богато вірних.

Цїле Богослуженє яке відбувало ся в супроводї грохоту армат з обох сторін зробило сильне враженє на присутних, а чужі висказували ся з признанєм.

— Відзначеня Українцїв. Іларій Карбулицький, надучитель в Станївцях гор. на Буковинї, тепер рах. підофіцер при однім з наших полків на італійськім фронтї, дістав за визначну службу перед ворогом срібний хрест заслуги з короною на стяжцї хоробрости. — Юрій Глинка, надуч. в Милишівцях тепер підоф. при 22-ім полку кр. обор., дістав зелїзний хрест заслуги з короною на стяжцї хоробрости. — Комендант краєвої оборони в Тиролю відзначив Остапа Сліпинюка, учителя з Буковини, тепер фельдфебля при загальнім ополченю, зелїзним хрестом заслуги з короною на стяжцї хоробрости. — Іван Войтанович, учитель з Черновець тепер рах. підофіцер при 41-ім полку, дістав за хоробре поведенє перед ворогом срібний хрест заслуги з короною на стяжцї хоробрости. — Іван Бордейний, учитель тепер при 4/30 полку польової артилерії, дістав бронзову медаль хоробрости.

— Краєвий Союз кредитовий у Львові приймає зголошеня і вплати на пяту державну позичку і удїляє на жаданє бажані поясненя.

— Нїмецька технїка. Як далеко поступила нїмецька технїка підчас сеї війни і як глубоко поширило ся знанє на всїх областях нїмецького житя видно з того, що Нїмцї можуть при помочи бездротного телеґрафу друкувати воєнні вісти в більших американських часописях тої самої днини, якої друкують такі вісти і в своїх часописях. Крім воєнних вістий пересилають Нїмцї бездротним телеґрафом і иньші вісти про важні події до американських часописий і таким способом паралїжують у невтральних краях всї анґлїйські неправдиві сплетнї про Нїмеччину.

— Між приятелями... Петербурське „Вечернее Время“ пише в числї з дня 25. XI.: „На Буковинї живе 330.000 Росіян (!), а лиш 243.000 Волохів. Хоч етноґрафічні відносини на Буковинї дуже ясні, то прецїнь замічують ся в однїй частинї румунської преси стремлїнє до поширеня румунських претенсій по Прут. Тимчасом не можна від нас вимагати, щоби Росія відступила Румунам російських мешканцїв Буковини, звязаних російською кровю. А так було би, якби ми відступили Румунії Буковину по Прут. Якби то стало ся, то російське населенє того краю найшло би ся в ще гіршім положеню, як було в Австрії. Надто якби ми втратили Буковину, то й наша найголовнїйша цїль не булаб осягнена. Якби Галичину з Буковиною злучено з Росією, тоді раз на все унешкодливлено-би гнїздо австрійсько українського сепаратизму, який заражував наш державний орґанїзм. Але якби Чернівцї, а з Чернївцями й переважна частина Буковини, остали поза границями російської держави, тодї українські сепаратисти з подвійною енерґією розвивати-муть далї свою дїяльність“. — Так приятелї між собою торгують ся за скіру живого медведя. Рахунок, що вже два рази завів московських наїздників на Буковинї, повинен-би був навчити їх бути дещо осторожнїйшими.

— Зелїзнича катастрофа під Будапештом. В доповненю поданих вже подробиць, доносять з Будапешту:

Причиною смерти И. Н. Тальєчія було зломане підстави чорена. Машинїст поспішного поїзду Іван Віда, палач Степан Кіс і машинїст особового поїзду Карло Девяк вістали увязнені, а слїдство має виказати, хто з них провинив ся. Судія слїдчий переслухає всїх 170 ранених як свідків. Зроблено фотоґрафічну знимку місця катастрофи і всїх її жертв. Розбитий особовий поїзд віз в почтовім возї суму 5 міліонів корон, наданих віденським почтовим урядом.

— Нове жерело нафти. На нафтовім теренї в Баку вдарило нове жерело нафти, яке видає денно 600.000 пудів.

— Опорожнюванє парляменту. З будинку Ради державної переносять військовий шпиталь до иньших закладів. Робота йде скоро, бо в парляментї були приміщені лише легко ранені.

— Нїмецька адмінїстрація в Румунії. Нїмцї заводять вже свою адмінїстрацію на здобутій румунській области. На чолї тої управи станув ґенерал Тільф фон Чепе і Вайденбах, що з початку війни був комендантом VIII. корпуса. — Австрія, Болгарія і Туреччина буде мати теж своїх відпоручників в управі.

— Стяганє нїклевих монет. Нїклеві 20-сотиківки будуть в публичнім оборотї ще лиш один місяць. Каси і державні уряди будуть вимінювати нїклеві 20 сотиківки до дня 10. цвітня 1917 р.

— Машини і знаряди рільничі по зниженій цїнї. В наслїдок заходів краєвого товариства господарського „Сільський Господар“ і „Краєвого Союза господарсько-торговельних Спілок“ у Львові зарядило ц. к. Намісництво (Краєва Централя для господарської відбудови Галичини) рескриптом з дня 24. XI. 1916 р, ч. 1.255 що на будуче машини і рільничі знаряди може доставляти „Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок“ у Львові для тих селян, котрі потерпіли в наслїдок війни, по цїнї зниженій о 25 проц., а в конечних случаях також на кредит.

Селяни, котрі хотять користати з тих полекш і закупити якінебудь машини або рільничі зна[...] мають звернути ся до Союза і подати яку машину, або знаряд хотять закупити. На се одержать повідомленє про цїну і взір поданя о опуст і кредит. Виповнене поданє має потвердити кружок т-ва „Сільський Господар“ або уряд громадський, або оба разом. Крім сего має старающий ся о підмогу узискати в своїм ц. к. старостві подтверджене. що він потерпів в наслїдок війни і заслугує на удїлене 25 проц. опусту зглядно також кредиту. Так подтверджене поданє належить вислати під адресою Союза, котрий займе ся виєднанєм опусту і кредиту, а узискавши їх вишле замовлену машину зі своїх складів.

З огляду на повисші формальности належить завчасу замовляти потрібні машини і знаряди, щоби їх можна було вислати підчас зими; коли товаровий рух слабший і посилки лекше ходять.

— Священики зі Станиславівської єпархії занятї в душпастирстві а тепер виевакуовані, рефлектуючі на утриманє запомоги грошевої з ц. к. намісництва зволять подати точні адреси свого теперішнього перебуваня (єпархія, місцевість, почта і характер заняття), як також місцевість і ха[...]тер попередного заняття в своїй єпархії і пересилати найдальше до 17-го грудня с. р. до станиславівського еп. ординаріяту в Лаврові коло Старого Самбора в монастирі оо. Василіян.

Лаврів, 1-го грудня 1916.

† Григорий еп.

— В справі нашого театру. Дістаємо ось яке письмо: Не маю звичаю злишною критикою шкодити народній роботї і зовсїм добре розумію, що саме тепер годї ставити високі вимоги до людий, які чим-небудь піддержують нашу культуру. Але вважаю своїм народним обовязком звернути увагу на се, що нашій культурі приносить коли не почесть то напевно матеріяльну шкоду. Я є свідком як наші, таки наші власні люди повели знеохочують ся до нашого театру. Не задля гри артистів, бо остаточно се вже річ самого артиста як йому на виконаню і викінченю його ролї і на оцїнцї його таланту публикою залежить. Саме до доброго вивченя ролї можуть тепер бути чисто весняні перешкоди. Люди знеохочують ся тим направду непоправним у нас недбальством. Коли представленє починаєсь о цїлу годину пізнїйше чим було заповіджено і коли міжактові перерви протягають ся в таку нескінченість, що люди по трьох актах пятиактової штуки о пів до 11 в ночи мусять відходити домів стративши надїю діждатись перед північю двох послїдних актів, се вже певно не вина війни лишень якоїсь нибтомо української флєґматичности. Дальше з обуренєм стверджують зовсїм посторонні люди, що перед місця, за які платять ся дорогу цїну впускаєсь малих учеників, які своїм поведенєм перешкаджають поважнїйшій публицї і обнижують повагу культурної інституції, якою мабуть повинен бути український театр. Також здаєсь-б ся, щоб з огляду на повагу шкільних зарядженЬ і їх впливу на фреквенцію в театрі поручено комусь з театральної служби припильнувати, щоб ученики не вважали українського театру публичною інституцією, в якій вільно проти основних правил культурної чемности безкарно пускати старшим дим з папіросів і циґар під ніс. Тут на разї не ходить о учеників, лишень о враженє, яке се робить на чужі особи, що з цїкавости часом заглянуть і до українського театру. Оминеня закидів українському театрови з сеї причини має, думаю, право українська публика від театрального заряду таки домагатись. Врештї ще се знову вічне у нас недомаганє в ґардеробах, ся необовязковість дотичної служби, яка вважає своїм обовязком лишень відібрати річи і заплату за їх безпечне перехованє, але не вважає відповідним сї річи направду безпечно переховати і властителеви до рук віддати. У нас заведено якийсь некультурний звичай, що публика сама собі річи забирає. Позволю собі тут остеречи заряд театру, що се колись може немалі кошти причинити театрови, як прийдесь платити відшкодованя за втрачені з сеї причини річи. Отсе деякі замітки до недїльного представленя в українськім театрі в салї музичного Товариства ім. Лисенка. Замітки ті є лишень висловом того, що „говорять люди“, але се мабуть важнїйше для народньої справи чим переконанє якоїсь одиницї, яка часом може ізза злого гумору чорно на всьо дивитись. Просив би я дуже Вас, Пане Редактор, у формі яку вважаєте найвідповіднїйшою, для добра наших справ се, о чім пишу, у своїй цїнній часописи порушити. Може се знову пригадало би суспільности, що так само як чоловіка так і народ пізнає ся перше всего по зверхнїм виглядї, а се перше враженє є нераз рішаюче для чувства симпатії або антипатії. Остаю з правдивим поважанєм Др О. Тисовський.

Письмо шановного професора говорить про справу зовсїм недвозначно і не потребує нїякого поясненя нї доповненя. Було би бажане, щоби ті, до котрих театр належить, вглянули в справу і зарадили лихови.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 6. грудня 1916.

Нинї: 6. грудня гр.-кат. Амфилохія, римо-кат. Николая.

Завтра: 7. грудня гр.-кат. Катарини муч. римо-кат. Амброзія.

○ Український краєвий Комітет помочи для виселенцїв у Львові повідомляє, що засїданє ширшого Комітету відбуде ся в пятницю 8. грудня с. р. о годинї 6 вечером в салї Ставропигійського Інститута ул. Бляхарська ч. 9, І. поверх.

○ Загальне річне зібранє членів „Товариства Пань під покровом Пр. Діви Марії“ відбуде ся в пятницю 8. грудня о 4 год. точно в комнатах Захоранки. Вхід від Підваля ч. 9.

Заряд.

Послідні вісти.

З головної австрійської кватири

З дня 4. грудня 1916.

На східнім фронті.

Фронт маршалка пільного Макензена:

Осягнені в послідних днях успіхи утривалено. Дунайська армія відбила своїм правим крилом російські наступи і перейшла на південний захід від Букарешту Арґесуль. Напираючі на північний захід від Букарешту австроугорські і німецькі війська перейшли залізничу лінію Букарешт - Тарґовіште. Ворожі сторожі заднї відкинено. Число полонених дня 3 грудня є понад 12.000, над долїшним Арґесу на відносно вузькім відтинку полонено жовнярів з 28-ох полків.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Австро-угорські і німецькі війська ґен. Арца на граничній области на зах. і півн. зах. від Вінна відібрали Росіянам всї місцеві успіхи, які вони осягнули в послїдних днях на поодиноких місцях. Також батальони ґен. Кевеша виминули неприятеля по завзятій борбі зі здобутих нам на короткий час ровів на верху Дебри. При тій нагоді полонено 550 жовнярів, здобуто 13 скорострілів і 4 метавки мін.

Російські наступи на північний захід від Зоосмезе, на південний схід від Тельґісо і коло Дорни Ватри відкинено при великих ворожих втратах.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Крім легко відбитого російського наступу коло Августівки, в Галичині східній не було нїчо замітного.

На італійськім фронті.

Мимо дощу і мраки продовжав ся артилерійський огонь на високорівни Карсту в рівній силі.

На півд.-східнім фронті

Ніяких особливих подій.

Заступник шефа Генерального штабу: фельдмаршалок-поручник Ф. Гефер

На морі.

Поручник лінійного корабля Банфільд зістрілив у борбі над рівниною Карсу один ворожий літак Капронія. Залогу (один тяжко, два легко ранені і один здоров) полонено.

Команда фльоти.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Осип Назарук. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.

